

PROP DE VOSALTRES

Laudato si' (i VIII)

Quan contemplem els greus problemes relacionats amb la cura de la creació i la complexitat de les qüestions que estan en joc, podem sentir la temptació de pensar que nosaltres no podem fer res per solucionar aquesta problemàtica. Els qui tenen capacitat de decisió en l'àmbit de l'economia i de la política són els que poden prendre decisions que orienten la situació en una nova direcció. Les xicotetes opcions que nosaltres podem prendre en la nostra vida personal de poc serviran si els qui tenen grans interessos econòmics i polítics no es decideixen realment a canviar la situació. La temptació del desànim en aquests temes és la més freqüent. El Papa, en canvi, formula una sèrie de propostes en el capítol sisè de l'encíclica que, si tots les posàrem en pràctica, podrien canviar la situació, perquè donarien lloc a una nova mentalitat.

Es tracta de que ens adonem que estem davant d'un desafiament «cultural, espiritual i educatiu que suposarà llargs processos de regeneració» (núm. 202) i que exigeix algunes actituds noves. Així, encara que no puguem prendre decisions importants en l'àmbit de la política o de l'economia, podem apostar per un altre estil de vida, que no estiga subjecte als mecanismes de consum compulsiu que provoca en nosaltres el mercat. Un canvi en els hàbits de vida «podria arribar a exercir una sana pressió sobre els qui tenen poder polític, econòmic i social» (núm. 206).

Donada la capacitat de mentalització que la publicitat exerceix sobre les persones, hem de ser conscients que per aconseguir eixe canvi en els hàbits de vida és necessària una educació ambiental. Ja s'han donat passos en aquest sentit i els objectius d'aquesta educació s'han anat ampliant: es tracta d'informar de les conseqüències

de certs comportaments; d'assentar els principis d'una ètica ecològica que «ajude a créixer en la solidaritat, la responsabilitat i la cura basada en la compassió» (núm. 210); de desenvolupar hàbits que siguen expressió d'un autèntic «compromís ecològic» i d'una «responsabilitat ambiental» (núm. 211). Aquest esforç pot canviar el món, perquè provoca «en el si d'aquesta terra un bé que sempre tendeix a difondre's» (núm. 212). Tots els responsables de l'educació (família, escola, Església i autoritats polítiques) estan cridats a unir els seus esforços en aquesta causa.

Però tot açò necessita d'un fonament més profund. El Papa ens recorda la necessitat d'una «conversió ecològica» que ens ajude a arribar a tindre una mirada de la naturalesa des de Déu. En aquest sentit, l'espiritualitat cristiana pot aportar molt a la renovació de la consciència de les persones, perquè arriba a impulsar i motivar l'acció personal i

comunitària. El Papa parla d'una «espiritualitat ecològica» que ens dugua a «viure la vocació de ser protectors de l'obra de Déu» (núm. 217); a tindre una sana relació amb la creació; a un «mode alternatiu d'entendre la qualitat de vida», segons el qual «menys és més» (núm. 222), és a dir, que amb menys quantitat de coses es pot gaudir més d'elles i assolir una major alegria que la que dona el consum desordenat. Certament aquest estil de vida caracteritzat per la sobrietat i la humilitat tenen un caràcter profètic, però si els cristians no som signes de quelcom nou per al nostre món, Què li aportem de valuós? L'encíclica que hui acabem de presentar ens ajuda a tindre aquest esperit profètic. No tinguem por de viure'l.

Amb la meua benedicció i afecte.

† Enrique Benavent Vidal
Bisbe de Tortosa

APUNTS PER A L'ANÀLISI

Jesús, el rostre de la misericòrdia divina

«Feliços els misericordiosos, perquè Déu tindrà misericòrdia d'ells» (Mt 5,7). La cinquena benaurança, com les altres, té com a model el mateix Jesús. «Imatge del Déu invisible, engendrat abans de tota la creació» (Col 1,15), Jesús és el rostre de la misericòrdia divina. Dit d'una altra manera, la misericòrdia de Déu es revela amb tota la seva

esplendor en la figura de Jesús de Natzaret. Les seves paraules, però sobretot la seva vida i les seves obres en donen testimoni. Jesús ens ha ensenyat a perdonar el proïsme i a tenir misericòrdia amb els pobres i afluïts, tal com féu el bon samarità en la paràbola lucana. En els evangelis Jesús es commou profundament davant la misèria i el sofriment humans.

Es commou davant el plor de la viuda de Naïm que ha perdut el seu únic fill (Lc 7,13), davant els dos cecs asseguats a la vora del camí (Mt 20,34), davant el leproós marginat (Mc 1,41) o davant la multitud abatuda i afamada com ovelles sense pastor (Mt 9,36; Mc 6,34).

Jesús no roman indiferent davant la fragilitat dels malalts i necessi-

tats sinó que es fa solidari amb llur patiment.

En oferir-los la seva misericòrdia, els afligits en el cos o en l'esperit recuperen la salut, la dignitat, l'esperança i l'alegria de viure.

Des de l'òptica de l'evangeli, la misericòrdia és generadora de nova vida.

Dra. Núria Calduch-Benages

PALABRAS DE VIDA

Laudato si' (y VIII)

Quando contemplamos los graves problemas relacionados con el cuidado de la creación y la complejidad de las cuestiones que están en juego, podemos sentir la tentación de pensar que nosotros no podemos hacer nada para solucionar esta problemática. Quienes tienen capacidad de decisión en el ámbito de la economía y de la política son los que pueden tomar decisiones que orienten la situación en una nueva dirección. Las pequeñas opciones que nosotros podemos tomar en nuestra vida personal de poco servirán si quienes tienen grandes intereses económicos y políticos no se deciden realmente a cambiar la situación. La tentación del desánimo en estos temas es la más frecuente. El Papa, en cambio, formula una serie de propuestas en el capítulo sexto de la encíclica que, si todos las pusiéramos en práctica, podrían cambiar la situación, porque darían lugar a una nueva mentalidad.

Se trata de caer en la cuenta de que estamos ante un desafío «cultural, espiritual y educativo que supondrá largos procesos de regeneración» (n.º 202) y que exige algunas actitudes nuevas. Así, aunque no podamos tomar decisiones importantes en el ámbito de la política o de la economía, podemos apostar por otro estilo de vida, que no esté sujeto a los mecanismos de consumo compulsivo que provoca en nosotros el mercado. Un cambio en los hábitos de vida «podría llegar a ejercer una sana presión sobre los que tienen poder político, económico y social» (n.º 206).

Dada la capacidad de mentalización que la publicidad ejerce sobre las personas, debemos ser conscientes de que para lograr ese cambio en los hábitos de vida es necesaria una educación ambiental. Ya se han dado pasos en este sentido y los objetivos de esta educación se han ido ampliando: se trata de informar de las consecuencias de ciertos comportamientos; de sentar los principios de una ética ecológica que «ayude a crecer en la solidaridad, la responsabilidad y el cuidado basado en la compasión» (n.º 210); de desarrollar hábitos que sean expresión de un auténtico «compromiso ecológico» y de una «responsabilidad ambiental» (n.º 211). Este esfuerzo puede cambiar el mundo, «porque provocan en el seno de esta tierra un bien que siempre tiende a difundirse» (n.º 212). Todos los responsables de la educación (familia, escuela, Iglesia y responsables de políticas educativas) están llamados a unir sus esfuerzos en esta causa.

Pero todo esto necesita de un fundamento más profundo. El Papa nos recuerda la necesidad de una «conversión ecológica» que nos ayude a llegar a tener una mirada de la naturaleza desde Dios. En este sentido, la espiritualidad cristiana puede aportar mucho a la renovación de la conciencia de las personas, porque llega a impulsar y motivar la acción personal y comunitaria. El Papa habla de una «espiritualidad ecológica» que nos lleve a «vivir la vocación de ser protectores de la obra de Dios» (n.º 217); a tener una sana relación con la creación; a un «modo alternativo de entender la calidad de vida», según el cual «menos es más» (n.º 222), es decir, que con menos cantidad de cosas se puede gozar más de ellas y alcanzar una mayor alegría que la que da el consumo desordenado. Ciertamente este estilo de vida caracterizado por la sobriedad y la humildad tienen un carácter profético, pero si los cristianos no somos signos de algo nuevo para nuestro mundo, ¿Qué le aportamos de valioso? La encíclica que hoy terminamos de presentar nos ayuda a tener este espíritu profético. No tengamos miedo de vivirlo.

Con mi bendición y afecto.

† **Enrique Benavent Vidal**
Obispo de Tortosa

JORNADA DIOCESANA DE CÀRITAS

«La persona com a ésser integral: Més enllà de la subsistència alimentària»

Dissabte 21 de novembre, 133 persones (entre voluntaris, sacerdots i contractats) de 20 poblacions diferents, vam assistir a la Jornada Diocesana de Càritas on el tema central era «La persona com a ésser integral: Més enllà de la subsistència alimentària».

ser integral: Més enllà de la subsistència alimentària».

Durant aquests dos últims anys hem anat tractant a fons el tema de l'acompanyament a les persones que vénen a Càritas, des d'un punt de vista teòric: Maria

Jesús Martínez, Ana Abril, Dario Mollà i Anna Forés ens han anat donant pistes per emmarcar les nostres accions dintre de processos d'acompanyament. D'aquesta manera anem donant compliment a la primera part de l'objectiu 2.2.2. del nostre Pla Estratègic 14-17 «Potenciar el procés d'acompanyament als destinataris de la nostra acció com a element de recolzament per a la seva promoció [...]».

En aquesta última Jornada Diocesana, la Mercè Darnell de Càritas Diocesana de Barcelona, ens ha parlat de la nostra realitat en el repartiment dels aliments i ens ha orientat amb propostes concretes per reconduir-la i que sigui, efectivament, una eina per a l'acompanyament i el desenvolupament de les persones. D'aquesta manera anem donant resposta a la segona part de l'objectiu esmentat «[...]». Afavorir que els destinataris siguin protagonistes del seu propi desenvolupament personal.»

**Càritas Diocesana
de Tortosa**

LA VEU DEL PAPA FRANCESC

CATEQUESIS SOBRE LA FAMÍLIA
Família i malaltia

A vui m'agradaria tocar un aspecte molt comú en la vida de les nostres famílies: el de la malaltia. És una experiència de la nostra fragilitat, que vivim principalment en família, ja des de petits, i després sobretot de grans, quan arriben les xacres. Podem dir que la família ha estat des de sempre l'«hospital» més proper.

En els Evangelis, moltes pàgines parlen dels encontres de Jesús amb els malalts i la seva voluntat de guarir-los. Es presenta públicament com un lluitador contra la malaltia que ha vingut per guarir l'home de qualsevol mal: el mal de l'esperit i el mal del cos.

Els mestres de la llei renyaven Jesús perquè guaria en dissabte, feia el bé en dissabte. Però l'amor de Jesús era donar la salut, fer el bé: i això va ser sempre la prioritat!

Jesús envia els seus deixebles a fer la seva mateixa obra i els dona el poder de guarir, és a dir, d'apropar-se als malalts i de cuidar-se'n a fons (cf. Mt 10,1).

Aquesta és la tasca de l'Església! Ajudar els malalts, no perdre el temps amb xerrameques, ajudar sempre, consolar, animar, estar a prop dels malalts.

L'Església invita a la pregària continuada pels éssers estimats afectats pel mal. La pregària pels malalts no ha de faltar mai.

En general, el temps de la malaltia fa créixer la força dels llaços familiars. I penso com n'és d'important, educar els fills ja de ben petits, en la solidaritat en temps de malaltia.

La comunitat cristiana sap molt bé que la família, en la prova de la malaltia, no se la pot deixar sola. Aquesta proximitat cristiana, de família a família, és un veritable tresor per a la parròquia; un tresor de saviesa, que ajuda les famílies en els moments difícils i fa entendre el Regne de Déu millor que molts discursos! Són càrries de Déu.

(Dimecres, 10 de juny de 2015.)

Reunió del Consell Pastoral Diocesà

El 28 de novembre, va tenir lloc al Seminari, la reunió del Consell Pastoral Diocesà sota la presidència del Sr. Bisbe, Mons. Enrique Benavent.

El Sr. Vicari General lliurà als membres del Consell, el **Calendari Jubilar Diocesà**. I explicà els actes més rellevants de la celebració de l'Any Jubilar, entre els quals cal destacar els pelegrinatges arxiprestals.

El següent punt de l'Ordre del Dia fou la presentació de la **Carta Pastoral del Sr. Bisbe: «Misericordiosos com el Pare»**, amb motiu de la celebració del Jubileu de la Misericòrdia, la qual té per finalitat motivar l'Any Jubilar que és una celebració molt enriquidora, amb molts aspectes i matisos, tant en obres de misericòrdia materials com espirituals. En la Carta Pastoral, el Sr. Bisbe vol ajudar a la reflexió i convidar a la pràctica de tots els actes que es faran a la diòcesi.

Finalment es parlà de l'últim punt de l'Ordre del Dia: **Com implicar més**

els col·laboradors parroquials en la missió i tasques de Càritas? El delegat de Càritas manifestà el desig de vincular, cada vegada més, Càritas amb les parròquies, sentint-nos tots corresponsables, ja que Càritas és la mateixa Església que s'organitza. Tot seguit va sorgir una pluja d'idees.

Per acabar, el Sr. Bisbe ens adreçà unes paraules molt encoratjadores

respecte a la tasca que fa Càritas i al número de voluntaris que tenim, el qual a la nostra diòcesi iguala al de catequistes. Hi ha gent molt motivada i amb inquietuds molt bones. Hem d'estar contents i tot el que hem reflexionat ha de servir per veure el bé que s'està fent.

Maria Joana Querol
Secretària del
Consell Pastoral Diocesà

Any Jubilar de la Misericòrdia

**A la CATEDRAL:
atenció espiritual
i servei de confessions**

Tots els dies laborables de **10 a 12 h i de 17.30 a 18.30 h**

Diumenges i festes de Precepte **d'11 h a 12 h**

Celebracions especials programades en el calendari jubilar **a l'hora de la celebració**

XXV Marxa ciclista de la solidaritat a Benicarló

Malgrat que el temps no va acompanyar, el diumenge 22 de novembre, molta gent va participar en la **MARXA CICLISTA DE LA SOLIDARITAT**, organitzada per l'equip de voluntaris de Mans Unides de Benicarló que celebrava el 25è aniversari d'aquesta popular activitat.

A més, vàrem comptar amb un convidat molt especial, el nostre bisbe, don Enrique Benavent, que va llegir el manifest.

L'equip de Mans Unides agraeix a tothom la seva participació.

Mans Unides
Delegació de Tortosa

AGENDA

► **Diumenge 17**, Sant Carles de la Ràpita, Parròquia Sant Josep Obrer, a les 11 h, Confirmacions.

LECTURES DE LA MISSA DIÀRIA I SANTORAL

11. ■ Dilluns (lit. hores. 1a setm.) [1S 1,1-8 / SI 115 / Mc 1,14-20]. Sant Higini, papa (grec, 136-140) i mr.; sant Salvi, bisbe i mr.; santa Hortènsia, vg.; beats Gonçal s'Amarante i Bernat Scammacca, prev. dominicans; beata Anna M. Janer i Anglarill, vg.

12. ■ Dimarts [1S 1,9-20 / SI 1S 2,11.4-5.6-7.8abcd / Mc 1,21-28]. Sant Arcadi, mr.; sant Alfred, monjo, patró de l'amistat; sant Nazari, monjo; santa Tatiana, mr.; sant Martino de Lleó, prev.; sant Victorià, bisbe; sant Antoni Maria Pucci, prev. servita; santa Cesarina, vg.; sant Bernat de Corleone, rel. caputxí; beat Pere Francesc Jamet, prev.; sant Elred, abat cistercenc.

13. ■ Dimecres [1S 3,1-10.19-20 / SI 39 / Mc 1,29-39]. Sant Hilari (†367), bisbe de Poitiers i doctor de l'Església; sant Gumersind, mr.; santa Verònica de Benasco, vg.

14. ■ Dijous [1S 4,1-11 / SI 43 / Mc 1,40-45]. Sant Joan de Ribera, bisbe de València; sant Fèlix de Nola, prev.; sant Malaquies, profeta (s. v aC); santa Macrina; beat Pere Donders, prev. redemptorista.

15. ■ Divendres [1S 8,4-7.10-22a / SI 88 / Mc 2,1-12]. Sant Pau, ermità a Tebes (Egipte, s. iv); sants Maür (Maure o Mauri) i Plàcid, abats, deixebles de sant Benet (s. vi); sants Habacuc (s. vii aC) i Miquees (s. viii aC), profetes; sant Efi-si, mr.; santa Secundina, vg. i mr.;

beat Francesc Fernández Capillas, prev. dominicà i mr.; beat Jaume de Villa, rel. servita; sant Arnaldo Janssen; beat Lluís Variara, rel.

16. ■ Dissabte [1S 9,1-4.17-19;10,1a / SI 20 / Mc 2,13-17]. Sant Marcel·lí I, papa (romà, 308-309) i mr.; sant Fulgenci d'Ècija (†630), bisbe; santa Priscil·la (s. i), matrona romana; sant Berard, prev. franciscà i mr.

17. ■ Diumenge vinent, II de durant l'any (lit. hores. 2a setm.) [1S 62,1-5 / SI 95 / 1C 12,4-11 / Jo 2, 11]. Sant Antoni el Gran (†356), abat, d'Egipte, patró dels qui tracten amb bestiar, i també de Menorca; santa Leonil·la, mr.; santa Rosalina de Vilanova, vg. cartoixana.

Baptisme del Senyor

COMENTARI

Us batejarà amb l'Esperit Sant i amb foc

«**C**onsoleu, consoleu el meu poble»: parlant amorosament al cor, sense enganyar, i anunciant que s'ha acabat la seva servitud—conseqüència del pecat— i ha estat perdonada la seva culpa.

Això és tot? No! Cal preparar nosaltres el camí. Aplaneu en l'estepa un camí per al nostre Déu: el Senyor abandonà la morada al Temple de Jerusalem (Ez 10,18s) i ara, per tornar-hi, cal obrir al desert una ruta.

Com? Alçant les fondalades i les valls de les mancances i abaixant les muntanyes i turons dels excessos. Per aquesta «via sacra» d'un nou èxode passarà el Senyor i llavors apareixerà la glòria del Senyor, que la veurà tothom alhora. L'èxode d'Egipte com episodi històric té marc limitat; com experiència religiosa de la salvació obrada per Déu és lliçó permanent.

Les normes de les Cartes Pastorals (Hl Tm i Tt) es basen en fragments de catequesi i professions de fe pròpies de la vida de la primitiva Església.

La base de la moral cristiana és que s'ha revelat l'amor de Déu que vol salvar tothom.

Amb exigència: que abandonem la impietat i els desigs mundans per viure una vida de sobrietat i pietat. Amb meta clara: que es compleixi feliçment la nostra esperança, que es manifesti la glòria de Jesucrist. Amb garantia: Jesucrist que s'entregà a si mateix per nosaltres.

La gent sospitava si Joan no fora potser el Messies: això justifica l'excel·lent valor del testimoniatge del Baptista a favor de Jesús.

Ve el qui és més poderós que jo: Ell us batejarà amb l'Esperit Sant i amb foc. Amb una eficàcia divina que hem d'activar en fidelitat a la gràcia.

L'Esperit Sant baixant com un colom i la veu del cel dient: «Ets el meu Fill, el meu Estimat; en tu m'he complagut» expressen la comunió trinitària en la missió i ensenyament de Jesús.

Mn. José Luis Arín

▶ Lectura del llibre del profeta Isaïes (Is 40,1-5.9-11)

«Consoleu, consoleu el meu poble», diu el vostre Déu. «Parleu amorosament a Jerusalem, crideu i digueu-li que s'ha acabat la seva servitud, ha estat perdonada la seva culpa: ha rebut de mans del Senyor doble pena per tots els seus pecats.» Escolteu una veu que crida: «Obriu en el desert una ruta al Senyor, aplaneu en l'estepa un camí per al nostre Déu. S'alçaran les fondalades i s'abaixaran les muntanyes i els turons, la serralada es tornarà una plana, el terreny escabros serà una vall. Llavors apareixerà la glòria del Senyor i la veurà tothom alhora. La boca del Senyor ho ha dit.» Puja en una muntanya ben alta, missatger que anuncia a Sió la bona nova! Tu que portes bones noves a Jerusalem, alça ben fort el teu crit, alça'l ben fort, no tinguis por! Digues a les viles de Judà: «Aquí teniu el vostre Déu! El Senyor Déu arriba amb poder, el seu braç domina tota cosa, l'acompanya el fruit de la seva victòria, el precedeixen els seus trofeus; vetlla com un pastor pel ramat, l'aplega amb el seu braç, porta al pit els anyells, acompanya les ovelles que crien.»

▶ Salm responsorial (103)

R. *Beneix el Senyor ànima meva, Senyor, Déu meu, que en sou de gran.*

Senyor, Déu meu, que en sou, de gran! / Aneu vestit d'espendor i majestat, / us embolcalla la llum com un mantell. / Heu estès el cel com una vela, / i dalt les aigües us heu fet un palau. R.

Preneu els núvols per carrossa / i avanceu sobre les ales dels vents, / teniu els vents per missatgers, / el foc i les flames per executar les ordres. R.

Que en són, de variades, Senyor, les vostres obres, / i totes les heu fetes amb saviesa. / La terra és plena de les vostres criatures. / Aquí teniu el mar, immens per totes bandes, / són incomptables els animals que s'hi mouen, / des dels més petits fins als més grans. R.

Tots esperen de la vostra mà / que els doneu l'aliment al seu temps: / els el doneu, i ells l'arreglen, / així que obriu la mà, mengen a desdir. R.

Però si deixeu de mirar-los es desconcerten, / si els retireu l'alè, expiren / i tornen a la pols d'on van sortir. / Quan envieu el vostre alè, reneix la creació, / i renoueu la vida sobre la terra. R.

▶ Lectura de la carta de sant Pau a Titus

(Tt 2,11-14;3,4-7)

Estimats: s'ha revelat l'amor de Déu, que vol salvar tots els homes, i ens ensenya que abandonem la impietat i els desigs mundans, per viure en aquest món una vida de sobrietat, de justícia i de pietat, mentre esperem que es compleixi feliçment la nostra esperança, que es manifesti la glòria de Jesucrist, Déu gran i salvador nostre. Ell s'entregà a si mateix per nosaltres, per rescatar-nos de l'esclavatge de les culpes, deixar-nos nets i fer de nosaltres un poble ben seu, apassionat per fer el bé.

Quan s'ha revelat la bondat de Déu, salvador nostre, i l'amor que ell té als homes, no l'han mogut les obres que nosaltres podíem haver fet, sinó la seva bondat que ens salva amb un bany d'aigua regenerador i amb el poder renovador de l'Esperit Sant, que ell ha vessat a mans plenes sobre nosaltres per Jesucrist, el nostre salvador; així, justos per la seva gràcia, som hereus de la vida eterna, que des d'ara tenim dret a esperar.

▶ Lectura de l'evangeli segons sant Lluc

(Lc 3,15-16.21-22)

En aquell temps, la gent que vivia en l'expectació sospitava si Joan no fóra potser el Messies. Ell respongué dient a tothom: «Jo us batejo només amb aigua, però ve el qui és més poderós que jo, tan poderós que no sóc digne ni de deslligar-li el calçat. Ell us batejarà amb l'Esperit Sant i amb foc.» Un dia que tot el poble es feia batejar, Jesús també fou batejat. Mentre pregava, s'obrí el cel i baixà cap a ell l'Esperit Sant en figura corporal com un colom, i una veu digué des del cel: «Ets el meu Fill, el meu estimat; en tu m'he complagut.»

▶ Lectura del libro de Isaías (Is 40,1-5.9-11)

«Consolad, consolad a mi pueblo, —dice vuestro Dios—; hablad al corazón de Jerusalén, gritadle que se ha cumplido su servicio, y está pagado su crimen, pues de la mano del Señor ha recibido doble paga por sus pecados.»

Una voz grita: «En el desierto preparadle un camino al Señor; allanad en la estepa una calzada para nuestro Dios; que los valles se levanten, que montes y colinas se abajen, que lo torcido se enderece y lo escabroso se iguale. Se revelará la gloria del Señor, y la verán todos los hombres juntos —ha hablado la boca del Señor.»

Súbete a un monte elevado, heraldo de Sión; alza fuerte la voz, heraldo de Jerusalén; álzala, no temas, di a las ciudades de Judá: «Aquí está vuestro Dios. Mirad, el Señor Dios llega con poder, y su brazo manda. Mirad, viene con él su salario, y su recompensa lo precede. Como un pastor que apacienta el rebaño, su brazo lo reúne, toma en brazos los corderos y hace recostar a las madres.»

▶ Salmo responsorial (103)

R. *Bendice, alma mía, al Señor: ¡Dios mío, qué grande eres!*

Bendice, alma mía, al Señor: / ¡Dios mío, qué grande eres! / Te vistes de belleza y majestad, / la luz te envuelve como un manto. R.

Extiendes los cielos como una tienda, / construyes tu morada sobre las aguas; / las nubes te sirven de carroza, / avanzas en las alas del viento; / los vientos te sirven de mensajeros, / el fuego llameante, de ministro. R.

Cuántas son tus obras, Señor, / y todas las hiciste con sabiduría; / la tierra está llena de tus criaturas. / Ahí está el mar: ancho y dilatado, / en él bullen, sin número, animales pequeños y grandes. R.

Todos ellos aguardan / a que les echés comida a su tiempo: / se la echas, y la atrapan; / abres tu mano, y se sacian de bienes. R.

Escondes tu rostro, y se espantan; / les retiras el aliento, y expiran y vuelven a ser polvo; / envías tu aliento, y los creas, / y repueblas la faz de la tierra. R.

▶ Lectura de la carta del apóstol san Pablo a Tito

(Tt 2,11-14;3,4-7)

Querido hermano:

Ha aparecido la gracia de Dios, que trae la salvación para todos los hombres, enseñándonos a renunciar a la impiedad y a los deseos mundanos, y a llevar ya desde ahora una vida sobria, honrada y religiosa, aguardando la dicha que esperamos: la aparición gloriosa del gran Dios y Salvador nuestro, Jesucristo. Él se entregó por nosotros para rescatarnos de toda maldad y para prepararse un pueblo purificado, dedicado a las buenas obras.

Mas, cuando ha aparecido la bondad de Dios, nuestro Salvador, y su amor al hombre, no por las obras de justicia que hayamos hecho nosotros, sino que según su propia misericordia nos ha salvado, con el baño del segundo nacimiento y con la renovación por el Espíritu Santo; Dios lo derramó copiosamente sobre nosotros por medio de Jesucristo, nuestro Salvador. Así, justificados por su gracia, somos, en esperanza, herederos de la vida eterna.

▶ Lectura del santo evangelio según san Lucas

(Lc 3,15-16.21-22)

En aquel tiempo, el pueblo estaba en expectación, y todos se preguntaban si no sería Juan el Mesías; él tomó la palabra y dijo a todos: «Yo os bautizo con agua; pero viene el que puede más que yo, y no merezco desatarle la correa de sus sandalias. Él os bautizará con Espíritu Santo y fuego.»

En un bautismo general, Jesús también se bautizó. Y, mientras oraba, se abrió el cielo, bajó el Espíritu Santo sobre él en forma de paloma, y vino una voz del cielo: «Tú eres mi Hijo, el amado, el predilecto.»